

**Curtea Supremă de Justiție**  
**DECIZIE**

**28 aprilie 2015**

**mun. Chișinău**

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte: Nicolae Gordilă,

Judecători: Liliana Catan, Elena Covalenco, Iurie Diaconu și Ion Guzun,

judecând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Lilian Maliga în numele inculpatei Elena Malairău, avocatului Angela Balan în numele inculpaților Petru Botnari și Elena Malairău, avocatului Rodica Catarama în numele inculpatului Mihail Ursu, prin care solicită casarea sentinței Judecătorei Strășeni din 21 iunie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014, în cauza penală în privința lui:

***Ursu Mihail Andrei***, născut la 18 martie 1994 și domiciliat în r-nul Strășeni, s. Vorniceni, str. G. Muzicescu, 10, moldovean;

***Botnari Petru Petru***, născut la 18 aprilie 1994 și domiciliat în r-nul Strășeni, s. Vorniceni, str. Alexandru cel Bun, 43, moldovean;

***Malairău Elena Tudor***, născută la 09 decembrie 1994, și domiciliată în s. Vorniceni, r-nul Strășeni, str. Protoiereul Erofei, 9, moldoveancă.

***Termenul de examinare a cauzei:***

- *prima instanță: 19.11.2012 - 21.06.2013;*

- *instanța de apel: 16.08.2013 - 11.07.2014;*

- *instanța de recurs: 02.02.2015- 28.04.2015.*

**C O N S T A T Ă :**

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni din 21 iunie 2013 inculpații au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.145 alin.(2) lit. i), j) Cod penal fiindu-le numită pedeapsa:

*Ursu Mihail Andrei* - 20 (douăzeci) ani închisoare cu ispășirea în penitenciar de tip închis;

*Botnari Petru Petru* - 15 (cincisprezece) ani închisoare cu ispășirea în penitenciar de tip închis;

*Malairău Elena Tudor* - 10 (zece) ani închisoare cu ispășirea în penitenciar pentru femei.

Acțiunea civilă înaintată de către Botnari Natalia împotriva lui Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena în partea reparării prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța de judecată în ordine civilă.

A fost admisă integral acțiunea civilă în partea recuperării prejudiciului moral, cu dispunerea încasării de la Ursu Mihail, Botnari Petru, Malairău Elena în beneficiul lui Botnari Nataliei Petru a cîte 1500 (una mie cinci sute) lei.

2. Pentru a se pronunța cu sentința instanța de fond a constatat că, inculpații Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena la 26 iunie 2012, în jurul orei 13.00, împreună cu consăteanul lor Mutaf Vasiliu, aflîndu-se în cimitirul din s. Vorniceni, r-nul Strășeni, în timp ce serveau băuturi alcoolice, din intenții huliganice, Ursu Mihail a început cearta cu Mutaf Vasiliu în procesul căreia spontan a aplicat o lovitură cu pumnul lui Mutaf Vasiliu în regiunea capului în rezultatul căreia ultimul a căzut jos la pămînt, după care toți trei, fiind în stare de ebrietate și avînd intenția de a-l omorî pe Mutaf Vasiliu, în vederea realizării acestei intenții, au aplicat lui Mutaf Vasiliu cu pumnii și picioarele multiple lovituri în diferite regiuni ale corpului, inclusiv în regiunea capului. Concomitent cu aceste acțiuni Mihail Ursu luînd din preajmă o sticlă, i-a aplicat victimei o lovitură în regiunea capului, după care apucînd toți trei victima de mîini și picioare l-au tîrît prin cimitir. Mutaf Vasiliu s-a rupt de la ei și a fugit spre casa sa, situată peste drum de cimitir, la o distanță de 55 m., însă, a fost ajuns din urmă de Ursu Mihail, care pe la spate l-a lovit cu piciorul. De la lovitură Mutaf Vasiliu s-a lovit cu fața de cleampa porții și a căzut jos în ograda gospodăriei sale, unde Ursu Mihail cu un băț din lemn luat din gospodăria acestuia, cu o deosebită cruzime în prezența minorei Elena Malairău și a lui Botnari Petru, intenționat i-a aplicat ultimului lovituri peste diferite părți ale corpului.

Ulterior, Ursu Mihail apucîndu-l de scurta în care era îmbrăcată victima l-a scos din gospodărie și ajutat de Petru Botnari și Elena Malairău aplicînd toți lovituri victimei, l-au tîrît în cimitir, unde în vederea realizării intenției pînă la capăt, Ursu Mihail demonstrativ a fixat capul victimei Mutaf Vasiliu între picioare

și a continuat să-i aplice în regiunea capului multiple lovituri cu pumnii, după aceasta, apucând victima Mutaf Vasiliu de un picior, la târît în drum, unde a mai aplicat cîteva lovituri cu pumnii și cu o încălțăminte în regiunea abdomenului și feței.

Tot atunci, Botnari Petru i-a mai aplicat lui Mutaf Vasiliu cîteva lovituri cu pumnii în regiunea capului, după care Ursu Mihail într-un mod disprețuitor s-a urinat pe corpul lui Mutaf Vasiliu, l-au abandonat într-un șanț, după care toți trei pentru a ascunde urmele infracțiunii au plecat la izvorul de la cișmea unde sau spălat de sînge.

În consecință, decesul victimei Mutaf Vasiliu a survenit pe loc, în rezultatul șocului hemoragie și traumatic provocat de fracturi multiple bilaterale de coaste cu lezarea plămînilor hemoragii abundente interne, fractura mandibulei, oaselor nazale, multiple echimoze și excoriații care în comun se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și sunt în legătură cauzală directă cu decesul.

**3.** Nefiind de acord cu sentința inculpata Malairău Elena și avocatul în numele acesteia Lilian Maliga, precum și avocatul în numele inculpatului Botnari Petru – Victor Panțîru au declarat apeluri în care au solicitat:

**3.1.** *inculpata Malairău Elena* - casarea sentinței, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărîri de achitare, deoarece vinovăția în comiterea infracțiunii înscrinate nu a fost demonstrată nici pe parcursul urmăririi penale și nici în cadrul cercetării judecătorești, pe cauza dată ea urmează a fi considerată ca martor.

**3.2.** *avocatul Lilian Maliga în interesele inculpatei Malairău Elena* - casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii de achitare în privința lui Malairău Elena în baza art.145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal.

În motivarea apelului avocatul a invocat că, sentința o consideră ilegală, neîntemeiată și pasibilă de modificare din următoarele considerente:

- instanța de judecată a apreciat în mod greșit probele acumulate în cadrul anchetei preliminare și în cadrul cercetării judecătorești nu a luat în considerație faptul că în acțiunile Elenei Malairău lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 145 al 2 lit. i) j) Cod penal;

- învinuirea adusă este abuzivă neîntemeiată și bazată doar pe presupuneri, ceea ce se confirmă și prin declarațiile martorilor care au fost interogați în cadrul cercetării judecătorești;

- instanța de judecată urma să aprecieze critic declarațiile martorului Miron Maria din considerentul, că ultima a fost interogată în cadrul urmăririi penale de mai multe ori și anume fiind interogată la data de 16.08.2013 a declarat că nu a văzut ca Malairău Elena și Botnari Petru să fi lovit în Mutaf Vasile.

Ulterior, aceasta și-a schimbat declarațiile la insistența lui Botnari Nina și fiind interogată de către procurorul Tețcu Ion, la 23.08.2012 a declarat că a văzut cum inculpata Malairău Elena a lovit în victimă. Miron Maria fiind interogată în instanța de judecată a declarat că cu inculpații nu a servit vin în cimitir, astfel declarațiile ultimei intră în contradicție cu declarațiile martorului Iațișin Victor și a inculpaților, care au declarat că Miron Maria în cimitir a adus paharul și Mihail Ursu a servit-o cu vin după care, ea a plecat acasă. La fel, e de menționat faptul, că la întrebarea pusă de către fiul Ninei Botnari, Botnari Ion (cînd acesta la data de 26.06.2012 sa apropiat la fața locului) dacă a văzut cine la ucis pe tatăl său vitreg Mutaf Vasilii, aceasta a răspuns că nu cunoaște. In asemenea circumstanțe, instanța de judecată nu a apreciat probele prin prisma art. 101 alin. 1 Cod de procedură penală dar a pus la baza sentinței de condamnare a lui Malairău Elena probe ce nu corespund adevărului și sentința este bazată pe presupuneri contrar prevederilor art.8 alin. (3) Cod de procedură penală. Astfel, din probele prezentate de către acuzatorul de stat în instanța de judecată și examinate în cadrul cercetării judecătorești denotă faptul că Malairău Elena nu este vinovată în comiterea infracțiunii incriminate;

- la emiterea sentinței de condamnare instanța și-a depășit în mod vădit atribuțiile și a admis acțiunea civilă care nu a fost înaintată de către Botnaru Natalia.

**3.3.** *avocatul Victor Panțiru în numele inculpatului Botnaru Petru - casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei sentințe de achitare.*

În motivarea apelului avocatul a invocat că:

- învinuirea adusă lui Botnari Petru este o învinuire formală, care nu este bazată pe careva probe obiective, dar pe presupuneri și emoții. Nici un punct din învinuire nu a fost probat cu careva probe obiective care ar confirma vinovăția lui Botnari Petru;

- la 06.07.2012 a fost efectuat Raportul de expertiză medico-legală nr. 657, care a stabilit: „...pe șlapul stîng, maioul-bluză cu mîneacă lungă și pantaloni sportivi, ridicați la 26.06.2012 de la Petru Botnari sînge nu s-a depistat...”

- la 16.07.2012 a fost efectuat Raportul de expertiză medico-legală nr. 664, care a stabilit: „în conținutul subunghial a lui Petru Botnari sînge și celule valabile pentru examen citologic nu au fost depistate”.

- la 11.09.2012 a fost efectuat Raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 501 a-2011, în care psihiatrii au stabilit că „Petru Botnari *maladii psihice cronice nu suferă, prezintă dg „Retardare mentală ușoară”... În perioada comiterii infracțiunii ce i se impută (26.06.2012) el tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, avea păstrată capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, putea acționa cu descernămînt....”* Aceste concluzii ale medicilor

confirmă faptul că Petru Botnari nu ar avea simpla capacitate de a inventa fapte neveridice, cu scop de a se eschiva de la OUP sau de la eventuala pedeapsă. El are un oarecare Retardare mintală ușoară, dar el deslușește binele și rău, își dă seama de acțiunile sale, iar invenția sau ascunderea unor fapte nu îi este proprie anume acestui diagnostic, care îl limitează în capacitatea de a minți, inventa situații, sau a pune la punct o strategie de apărare;

- declarațiile inculpaților Botnari Petru, Malairău Elena și Ursu Mihail sunt susținute de următoarele probe: procesul verbal de cercetare la fața locului și foto tabelul anexat din 26.06.2012; procesele verbale de verificare a declarațiilor inculpaților la fața locului; procesul verbal de audiere a inculpaților în calitatea lor de bănuiți, martori și învinuiți. De asemenea, nevinovăția lui Botnari Petru este susținută și de următoarele probe: declarațiile martorului Victor Iatișin, declarațiile martorilor Maria Miron și Larisa Trifan, declarațiile inculpaților Mihail Ursu și Elena Malairău făcute în fața instanței, raporturile de expertiză nr. 656 din 30/06/2012, nr. 657 din 06/07/2012, nr. 664 din 16/07/2012, nr. 501 a-2011 din 11/09/2012, nr. 87 din 04/07/2012;

- consideră că, învinuirea adusă lui Botnari Petru este bazată pe presupuneri și declarații ale martorilor care se contrazic și nu sunt susținute de probele materiale și vin în contradicție cu circumstanțele cauzei. Probele obiective administrate în fața instanței nu demonstrează participarea lui Botnari Petru la vătămarea lui Vasilii Mutaf. Probele subiective - declarațiile martorilor cheie ai acușării pot fi supuse criticii și din considerentul că nu au fost audiate imediat, la cel mai scurt timp de la depistarea infracțiunii, fapt ce vine în contradicție cu principiul celerității urmăririi penale. Ori, odată cu timpul se uită și detaliile, iar detaliile sunt cele mai importante atît pentru credibilitatea martorilor cît și pentru greutatea acestor martori ca forță probantă;

- organului de urmărire penală îi era cunoscut martorul, prezumat ocular, Larisa Trifan chiar din momentul săvîrșirii infracțiunii, dar acest martor a fost interogat abia la 02.07.2012, peste 6 zile de la incident. Martorul Maria Miron abia peste o lună. Astfel, există mari dubii referitor la veridicitatea acestor declarații. Organul de urmărire penală nu a reușit să demonstreze în afara oricărui dubiu vinovăția lui Botnari Petru în comiterea infracțiunii imputate, or dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea învinuitului.

**3.4.** *avocatul Angela Balan în interesele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena, prin supliment la apelurile declarate și descrise mai sus (f.d.96-98, 207-211, vol.4), a invocat că sentința de condamnare adoptată în privința lui Botnaru Petru și Malairău Elena o consideră ilegală, nefondată și pasibilă de a fi*

casată, rejudecată cauza, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și pronunțată o nouă hotărâri de achitare, reieșind din următoarele motive:

- în actul de învinuire lipsește constatarea motivului, scopului și a intenției lui Botnari Petru și Malairău Elena de comiterea infracțiunii de omor a lui Mutaf Vasile;

- organul de urmărire penală a trimis dosarul penal în instanța de judecată cu un șir de contradicții și anume, declarațiile martorilor oculari Malairău Elena și Botnari Petru, declarațiile bănuțului Ursu Mihai, procesul-verbal de verificare a declarațiilor bănuțului Ursu Mihai la fata locului, declarațiile martorului Natalia Matei, rapoartele de expertiză potrivit cărora pe hainele, încălțăminte și sub unghiile lui Botnari Petru lipseau pete de sânge pe de o parte și declarațiile martorilor Trifan Larisa și Miron Maria, care se pretind că au fost martori oculari, cu declararea de circumstanțe pe care nu le-a constatat nici organul de urmărire penală;

- instanța de fond, în rezultatul examinării probelor contradictorii prezentate de către partea acuzării, în sentința pronunțată, a constatat că declarațiile succesului victimei, a martorilor, cercetarea la fața locului a declarațiilor martorului Trifan Larisa, cât și concluziile experților referitor la mostrele biologice ridicate de la inculpați și de examinare a corpurilor delicate (îmbrăcăminte și încălțăminte) confirmă că toți trei inculpați cu o deosebită cruzime l-au omorât pe Mutaf Vasile. Prin urmare, prima instanță a ignorat prevederile legale, punând la baza sentinței de condamnare probe extreme de contradictorii, constatând, în mod arbitrar, că ele colaborează între ele, iar toate contradicțiile le-a tratat în favoarea acuzării, fapt inadmisibil de lege;

- concluzia generală a instanței de fond precum că toți trei au acționat de comun acord, cu intenție directă de a-l omorî pe Mutaf Vasile, în lipsa constatării, descrierii și probării acțiunilor fiecărui inculpat în parte, echivalează cu o sentință colectivă, fapt inadmisibil.

**4.** Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014 s-au admis apelurile avocatului în numele inculpatului Botnari Petru, inculpatului Malairău Elena și a avocatului în numele acesteia, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei doar în privința inculpatului Botnari Petru și inculpatei Malairău Elena și pronunță în acest sens o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, potrivit căreia:

*Inculpatului Botnari Petru*, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit. i), j) Cod penal i s-a aplicat o pedeapsă de 12 (doisprezece) ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip închis.

*Inculpatei Malairău Elena*, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit. i), j) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79

Cod penal i s-a aplicat o pedeapsă de 8 (opt) ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip închis pentru femei.

În rest sentința s-a menținut.

**4.1.** În motivarea soluției sale instanța de apel a menționat, că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpaților dînd faptei săvîrșite de Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Instanța de apel și-a bazat concluziile pe *declarațiile inculpaților Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena*, audiați repetat în cadrul apelului, conform cărora *Ursu Mihail* a recunoscut vina, invocînd că Malairău Elena și Botnari Petru nu l-au bătut pe Mutaf, ceia ce au declarat și *Malairău Elena și Botnari Petru*, nerecunoscînd vina în cele înscrinate

Necătfînd la faptul că inculpații Botnari Petru și Malairău Elena vina de comiterea infracțiunii înscrinate lor nu și-au recunoscut-o, iar Ursu Mihail a recunoscut vina parțial, instanța de apel a conchis că vinovăția inculpaților se dovedește pe deplin inclusiv și prin probele administrate în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești în instanța de fond și verificate în cadrul instanței de apel, cum ar fi:

- *declarațiile succesorului părții vătămate Botnari Natalia și Botnari Ion;*
- *declarațiile martorilor Trifan Larisa, Agachi Petru, Matei Natalia, Miron Maria, Iașișin Victor, Botnari Victor, Botnari Ion, Tutunaru Nicolae;*

Materialele cauzei, inclusiv:

- *procesul - verbal de cercetare la fața locului împreună cu planșa cu imagini foto secvențele video și schema locului infracțiunii*, care indică exact locul comiterii infracțiunii, locul depistării cadavrului victimei V. Mutaf precum și urmele depistate și ridicate de la fața locului, care incontestabil confirmă faptul, că V. Mutaf a fost maltratat în cimitir, în drum cît și în gospodăria acestuia de peste drum de cimitir (f.d.9-34);

- *procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui Trifan Larisa la locul infracțiunii împreună cu planșa cu imagini foto*, prin care se confirmă declarațiile acesteia date anterior în calitate de martor în raport cu circumstanțele infracțiunii și faptul ca aceasta a avut posibilitate reală de a auzi și vedea vizual acțiunile inculpaților cu victima V. Mutaf, în confirmarea acestui fapt, mai statuează și acțiunea instanței de ieșire la fața locului în rezultatul căruia s-au confirmat cert că sunt credibile declarațiile acesteia ( Vol.I, f.d. 22);

- *procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui M. Ursu la locul infracțiunii împreună cu planșa cu imagini foto și secvențele video*, prin care M.

Ursu indică circumstanțele cum el a participat la omorul lui V. Mutaf și lovit pe acesta, faptul că în acel moment se mai afla în preajmă E. Malairău și P. Botnari precum și vecina M. Miron care a privit circumstanțele producerii omorului lui V. Mutaf (Vol.II, f.d. 2 - 13);

- *procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui P. Botnari la locul infracțiunii împreună cu planșa cu imagini foto și secvențele video*, prin care acesta indică rolul activ și violent a lui M. Ursu la comiterea omorului lui V. Mutaf și faptul, că în acel moment cu ei se mai afla în preajmă E. Malairău iar pe drum a trecut un consătean de al său cu porecla ”luhuhui” (Vol.III, f.d. 16-17);

- *procesul-verbal de verificare a declarațiilor învinuitei Malairău Elena la locul infracțiunii împreună cu planșa cu imagini foto și secvențele video*, prin care aceasta a indicat asupra circumstanțele și rolul lui M. Ursu la comiterea omorului lui V. Mutaf, acțiunile lui P. Botnari și faptul că circumstanțele infracțiunii a fost văzute de vecina M. Miron care avînd posibilitate a privit în direcția lor (Vol.III, f.d. 18-19);

- *procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare împreună cu planșa cu imagini foto*, prin care s-a ridicat de la M. Ursu o pereche de pantaloni scurți de culoare sur combinat cu albastru pentru bărbați și un maiou pentru bărbați de culoare violetă, avînd pe suprafața ambelor haine, pete de culoare brună, asemănător cu sîngele, ce în rezultat confirmă participarea lui la crimă (Vol.I, f.d. 82 - 84);

- *procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare împreună cu planșa cu imagini fot*, prin care s-a ridicat de la P. Botnari un maiou bărbătesc cu mîneacă lungă de culoare verzuie-roșu-albastru-închis, o pereche de pantaloni bărbătești de culoare albastru închis și o pereche de șlapi de culoare sură (murdare), ce în rezultat ne confirmă participarea la crimă a inculpatului P. Botnari; ( Vol.I, f.d. 85 - 87);

- *procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare împreună cu planșa cu imagini foto*, prin care s-a ridicat de la E. Malairău o bluză sport de culoare mov cu bule pentru dame (murdară) ( Vol.I, f.d. 88-90);

- *procesul-verbal de ridicare a mostrelor întocmit în baza unei ordonanțe emise în acest sens*, prin care s-a ridicat de la M. Ursu mostre de sînge și salivă (Vol.I, f.d. 91 -92);

- *procesul-verbal de ridicare a mostrelor întocmit în baza unei ordonanțe emise în acest sens*, prin care s-a ridicat de la E. Malairău mostre de sînge și salivă (Vol.I, f.d. 93-94);

- *procesul-verbal de ridicare a mostrelor întocmit în baza unei ordonanțe emise în acest sens*, prin care s-a ridicat de la P. Botnari mostre de sînge și salivă (Vol.II, f.d. 95 -96);

- *procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare*, prin care s-a ridicat de la succesorul părții vătămate Botnari Natalia un disc CD avînd pe el informația audio privind înregistrarea discuției purtată după crimă cu vecina Miron Maria în care ultima indică cu lux de amănunte cum V. Mutaf a fost bătut de toți trei inculpați (Vol.II, f.d. 23-25);

- *procesul-verbal de examinare a obiectelor împreună cu planșa cu imagini foto a unui băț din salcie verde și a unei așchii din lemn din salcie uscată depistate și ridicate la fața locului avînd pe ele urme de sînge*, care prin ordonanța OUP din 13.08.2012 au fost recunoscute și anexate la cauza penală ca corpuri delicate (Vol.II, f.d. 12-14);

- *procesul-verbal de examinare a obiectelor împreună cu planșa cu imagini foto*, prin care au fost supuse examinării o clampă din metal, o piatră, o bucată de cioclej, o bîtă din lemn de salcie uscată și 4 bucăți din lemn de salcie uscată depistate și ridicate la fața locului avînd pe ele urme de sînge, care prin ordonanța OUP din 30.07.2012 au fost recunoscute și anexate la cauza penală ca corpuri delictive (Vol.II, f.d. 16-21);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 87*, prin care s-a stabilit, că moartea cet. Mutaf Vasilii a survenit pe loc, în rezultatul șocului hemoragie și traumatic provocat de fracturi multiple, bilaterale de coaste și lezarea plămînilor hemoragiei abundente interne, fractura mandibulei oaselor nazale, multiple echimoze și excoriații, care în comun se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și sunt în legătură directă cu decesul ( Vol.I, f.d. 100-101);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 657*, prin care s-a stabilit, că pe șlapul de pe piciorul drept, ridicat la data de 26.06.2012 de la P. Botnari au fost depistate două pete punctiforme de sînge de om. Grupa sîngelui nu a fost posibil de stabilit din cauza cantităților insuficiente (Vol.I, f.d. 108-11);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 658*, prin care s-a stabilit, că pe bluza sportivă cu glugă de culoare liliachie cu buline roșii, albastre, galbene, ridicată la 26.06.2012 de la E. Malairău au fost depistate pete de sînge de origine umană. La determinarea apartenenței de grupă au fost constatate antigenele „A”, „H”, care aparține victimei V. Mutaf (Vol.I, f.d. 118-121);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 659*, prin care s-a stabilit, că pe o pereche de șorțuri (pantaloni scurți) și pe maioul ridicate la 26.06.2012 de la M. Ursu au fost depistate pete de sînge ce au proveniență umană și single aparține victimei V. Mutaf ( Vol.I, f.d. 127 - 130);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 661*, prin care s-a stabilit, că în conținutul subunghial a cet. Ursu Mihail Andrei au fost depistate urme neînsemnate de sînge;

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 660*, prin care s-a stabilit, că, pe o piatră, o aşchie de lemn, o bucată de ciocleţ, pe cleampă - obiect metalic, pe două tampoane din vată cu urme de lîngă un pom de zăzăr, ridicate la 27.06.2012 de la locul crimei, au fost depistate pete de sînge ce au provenienţă umană şi sîngele aparţin victimei V. Mutaf ( Vol.I, f.d. 167-171);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 656*, prin care s-a stabilit, că pe maioul de culoare albastru - închis şi pe bluza sportivă ridicată de pe cadavrul cet. Mutaf Vasilii, au fost depistate pete de sînge ce are provenienţă umană şi sîngele aparţine victimei V. Mutaf. Totodată din raportul dat s-a mai stabilit că grupa sanguină a victimei V. Mutaf şi a inculpatului M. Ursu este A-beta (II) cu „H” asociat, a inculpatului P. Botnari - B-alfa (III) cu „H” asociat, iar a inculpatei E. Malairău - 0-alfa, beta(I)” ( Vol.I, f.d. 177-180);

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 697*, prin care s-a stabilit, că pe aşchia de lemn uscat şi pe un băţ din lemn verde, ridicate de la faţa locului au fost depistate pete de sînge de om de grupa A- beta cu „H” asociat, care aparţine victimei V. Mutaf ( Vol.I, f.d. 187 -190);

- *raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 416a-2012*, prin care s-a stabilit, că inculpatul M. Ursu de maladii psihice cronice nu suferă, este fără dereglări psihice. În perioada comiterii infracţiunii ce i se impută, (26 iunie 2012) el careva dereglări psihice - intensitate psihotică nu a evidenţiat, se afla doar în stare de ebrietate, care nu priva însă de capacitatea de prevedere şi deliberare a acţiunilor sale, putea acţiona cu discernământ, din care considerente, M. Ursu referitor la infracţiunea ce i se impută, poate fi recunoscut **RESPONSABIL**. În prezent tulburări cu semnificaţie psihiatrică legală nu evidenţiază. Nu necesită măsuri de siguranţă cu caracter medical (Vol.I, f.d. 189-200);

- *raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 501 a-2012*, prin care s-a stabilit, că inculpatul P. Botnari maladii psihice cronice nu suferă, prezintă dg „Retardare mentală uşoară” fapt confirmat prin datele anamnestice despre studierea dificilă la şcoală şi dezadaptarea socială ulterioară, cu tendinţa spre un mod de viaţă dezorganizat, asociat de consumul de alcool. Diagnosticul dat se confirmă şi prin datele examenului psihiatric clinic curent, care evidenţiază la el dificultăţi în efectuarea probelor, predominant de abstractizare, bagaj noţional redus, cunoştinţe minime. însă gradul deficitului intelectual, depistat la el, nu este atât de pronunţat şi nu echivalează cu noţiunea de alienaţie mentală. În perioada comiterii infracţiunii ce i se impută (26 iunie 2012) el tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, avea păstrată capacitatea de prevedere şi deliberare a acţiunilor sale, putea acţiona cu discernământ. Deci, P. Botnari poate fi recunoscut **RESPONSABIL** de fapta ce i se impută, în prezent tulburări cu semnificaţie psihiatrică legală nu depistează, poate fi anchetat, depune mărturii şi

purta pedeapsă penală, nu necesită măsuri de siguranță cu caracter medical (Vol.II, f.d.172-173);

- *raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 512a-2012* prin care s-a stabilit, că E. Malairău maladii psihice cronice nu suferă, este fără dereglări psihice. În perioada comiterii infracțiunii ce i se impută (26 iunie 2012) ea tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, avea păstrată capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, putea acționa cu discernământ. Deci, E. Malairău poate fi recunoscută **RESPONSABILA** de fapta ce i se impută. În prezent tulburări cu semnificație psihiatrică legală nu depistează, poate fi anchetată, depune mărturii și purta pedeapsă penală, nu necesită măsuri de siguranță cu caracter medical( Vol.II, f.d. 170-171).

Totodată de către OUP au fost prezentate corpurile delictive cum ar fi: îmbrăcămintea inculpaților, în care ei au fost îmbrăcați în timpul săvârșirii infracțiunii, ridicate de la ei, un băț din lemn și alte obiecte, ridicat din ograda victimei care au fost cercetate și în ședința judecată, care confirmă, că, într-adevăr ei au fost îmbrăcați cu ele la acel moment, și pe ele se observă urme de sânge, care ulterior fiind cercetate de experți s-a stabilit că aparține inclusiv inculpaților Ursu, Botnari și Malairău (V.I f.d.82-90,100-101,108-111,118-121,127-130,167-171,177-180; V.II. f.d. 12-14,23-25).

Instanța de apel a conchis că, argumentele avocaților precum că vina inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru nu a fost dovedită, din care motive ultimii urmează a fi achitați, nu și-a găsit confirmare deoarece probele enumerate indică la participarea tuturor inculpaților la săvârșirea omorului cet. Mutaf Vasiliu.

Potrivit prevederilor art. 101 Cod de procedură penală instanța de judecată are sarcina ca fiecare probă să fie apreciată din punctul de vedere al pertinentei, utilității și veridicității ei. Nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

Agravanta omorului în cazul dat se manifestă prin săvârșirea crimei de trei persoane acționând cu intenție directă de a lipsi victima de viață, cu aplicarea numeroaselor lovituri cu o deosebită cruzime.

Prin urmare, semnul calificativ „deosebita cruzime” în cazul dat s-a manifestat prin aplicarea de către inculpați lui Mutaf Vasiliu a nenumăratelor lovituri cu picioarele, obiecte dure peste toate părțile corpului, lovirea cu capul de poartă, cu vătămarea membrelor și părților vitale ale organismului, acțiuni sadice, fără îndurare, în decurs de o oră, cu batjocoră în final, prin urinare pe corpul victimei.

Colegiul, necătînd la faptul că, inculpații pe întreg procesul penal au avut o poziție unică de nerecunoaștere a vinei în cele incriminate, a reiterat că versiunea lor precum că Malairău Elena și Botnari Petru nu au participat la omorul lui Mutaf

Vasilii nu și-a găsit confirmare, fiind combătute prin declarațiile martorilor și probele menționate, iar Nerecunoașterea vinovăției nu echivalează cu achitarea inculpaților.

Totodată, Colegiul penal a reținut că, toate acțiunile organului de urmărire penală au fost efectuate în strictă conformitate cu prevederile Codul de procedură penală, mai mult, aceste acțiuni nu au fost atacate în modul stabilit, în momentul în care s-ar fi presupus că au fost efectuate cu încălcări, ceea ce indică la legalitatea acestora.

De asemenea, instanța de apel a invocat că, omorul se consideră săvârșit de două sau mai multe persoane atît în cazul în care la comiterea faptei au participat în comun doi sau mai mulți coautori, în lipsa unei înțelegeri prealabile între ei, cît și în cazul în care la comiterea faptei au luat parte doi sau mai mulți coautori care s-au înțeles în prealabil despre săvîrșirea în comun a omorului. Lipsa sau prezența înțelegerii prealabile dintre făptuitori nu poate influența calificarea celor săvîrșite în baza art.145 alin.(2), lit. i) Cod penal, dar poate fi luată în considerație la individualizarea pedepsei.

În cazul în care două sau mai multe persoane, acționînd cu intenția de a omorî persoana, aplică fiecare numeroase lovituri victimei și chiar dacă numai una din aceste lovituri s-a dovedit a fi mortală, toate aceste persoane trebuie considerate coautori la infracțiunea de omor.

A mai invocat instanța de apel, că dacă omorul săvîrșit de două sau mai multe persoane presupune atragerea unui minor la activitatea criminală sau instigarea acestuia la săvîrșirea omorului, atunci prevederea de la art.145 alin.(2) lit. i) Cod penal trebuie aplicată alături de prevederea de la art.208 Cod penal, însă o asemenea învinuire nu a fost înaintată (Malairău la momentul săvîrșirii infracțiunii fiind minoră) și, prin urmare, instanța nu este în drept să se expună.

Totodată, Colegiul a menționat faptul că, la stabilirea pedepsei fiecărui inculpat, prima instanță a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de personalitatea celor vinovați însă, nu a luat în considerație comportamentul fiecărui inculpat în parte în momentul comiterii infracțiunii.

Astfel, reieșind din declarațiile martorilor menționați precum și din însăși declarațiile inculpatului Ursu Mihail, instanța de apel a rezultat că, ultimul a manifestat cea mai mare agresivitate și batjocură în privința victimei, după omor încercînd să spele urmele infracțiunii, fapt ce nu poate fi impus și inculpatului Botnari Petru, care este la o vîrstă fragedă, pentru prima dată a comis o infracțiune fără a realiza în deplină măsură consecințele acesteia, or la individualizarea pedepselor penale se iau în considerație acțiunile fiecărui participant la săvîrșirea infracțiunii (numărul de lovituri, gravitatea acestora, comportamentul în timpul săvîrșirii infracțiunii, etc), unde acțiunile lui Botnari sunt mai puține în raport cu

acțiunile lui Ursu, circumstanțe ce influențează la stabilirea termenului de pedeapsă.

De asemenea, la stabilirea pedepsei Colegiul penal a reținut ca circumstanță excepțională săvârșirea infracțiunii de către un minor, deoarece la momentul săvârșirii infracțiunii 26.06.2012, inculpata Malairău Elena (a.n.09.12.1994) nu avea împlinită vârsta de 18 ani, motiv din care era oportun de aplicat în privința ultimei prevederile art.79 Cod penal și respectiv, prevederile art.70 alin.(3) Cod penal.

**5.** Nefiind de acord cu sentința inculpatul Ursu Mihail, la 11 iulie 2014 a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței cu remiterea cauzei la o nouă judecare în instanța de fond, invocând că:

- a fost învinuit în baza unui articol necorespunzător, deoarece Mutaf Vasile nu a decedat imdeiat;

- sentința a fost adoptată, reieșind din declarațiile a doi martori, dintre care martorul Trifan Larisa, s-a dezis de declarațiile date de ea, ulterior judecății a explicat, că a fost supusă să dea declarații false;

- martorul Miron Maria, a dat declarațiile sugerate de colaboratorul de poliție, despre aceasta confirmă înscrierea audio și video.

**6.** Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014 a fost respins ca depus peste termen apelul inculpatului Ursu Mihail și menținută sentința fără modificări.

**6.1.** În motivarea deciziei, instanța de apel a reiterat că, conform procesului verbal al ședinței de judecată, la 01.07.2013, sentința a fost pronunțată integral, fiind înmînată participanților la proces copia sentinței motivate, inclusiv și inculpatului Ursu Mihail, fapt confirmat prin dovada de primire (f. d. 40 vol. IV), prin urmare, termenul limită de declarare a apelului fiind ziua de 16.07.2013, iar inculpatul Ursu Mihail a declarat apel la 11.07.2014, după aproximativ 12 luni de la data expirării termenului prevăzut de lege.

**7.** Sentința Judecătoreiei Strășeni din 21 iunie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014 se contestă în termen cu recursuri ordinare de către avocatul Lilian Maliga în numele inculpatei Elena Malairău, avocatului Angela Balan în numele inculpaților Petru Botnari și Elena Malairău, avocatului Rodica Catarama în numele inculpatului Mihail Ursu.

**7.1.** *Avocatul Lilian Maliga în numele inculpatei Malairău Elena*, neinvocînd nici un temei prevăzut la art.427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărîrilor, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii de achitare în privința lui Malairău Elena, pe motiv că:

- instanța de judecată a apreciat în mod greșit probele acumulate în cadrul anchetei preliminare și în cadrul cercetării judecătorești nu a luat în considerație

faptul că în acțiunile Elenei Malairă lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate prevăzute de art. 145 alin.2) lit. i) j) Cod penal;

- învinuirea adusă Elenei Malairău este abuzivă și neîntemeiată, bazată doar pe presupuneri, ceea ce se confirmă și prin declarațiile martorilor care au fost interogați în cadrul cercetării judecătorești, or martorii acuzării fac declarații din auzite, iar martorii Trifan Larisa și Miron Măria au făcut declarații fiind influențate, declarațiile ultimilor intră în contradicție cu declarațiile celorlalți martori.

**7.2. Avocatul Angela Balan în interesele inculpaților Petru Botnari și Elena Malairău,** invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece erorile comise nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

În susținerea recursurilor a indicat că:

- nici una din instanțe nu și-a motivat soluția privitor la faptul, cum ordonanțele și procesele-verbale de ridicare a hainelor, încălțămintei și mostrelor, concluziile experților, care dovedesc lipsa urmelor de sânge la Botnari Petru și Malairău Elena, declarațiile inculpatului Ursu Mihai și verificarea acestora la fața locului coroborează cu declarațiile pretenșilor martori oculari Trifan Larisa și Miron Măria, care susțin că Botnari Petru și Malairău Elena erau murdar de sânge, deoarece 1-ar fi lovit pe Mutaf Vasile. În instanța de apel partea apărării a menționat că aceste circumstanțe vin în contradicție cu constatările experților, potrivit cărora urme a inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru pe corpurile delictate ridicate la fața locului lipsesc, prin verificarea probelor s-a dovedit suplimentar acest fapt. Instanța de apel nu a dat nici un răspuns acestui argument important al părții apărării, a transcris concluziile instanței de fond, susținând că probele coroborează între ele, iar în ansamblul lor dovedesc vinovăția Elenei Malairău și a lui Botnari Petru în comiterea infracțiunii incriminate, fără a invoca cum aceste probe enumerate mai sus fiind diametral opuse coroborează între ele. Nu o simplă transcriere a probelor și o concluzie arbitrară a instanțelor, dar o motivare legală, bazată pe probe veridice, pertinente, concludente utile și admisibile ar îndeplini condițiile unei hotărâri motivate.

Lipsa răspunsului la acest argument important invocat de partea apărării, echivalează cu nemotivarea soluției și pronunțarea unei hotărâri arbitrare;

- în cadrul verificării probelor în instanța de apel, a fost interogată suplimentar martorul Trifan Larisa, fiind preîntâmpinată pentru darea de declarații false, a comunicat instanței de apel, că în realitate ea a lipsit la fața locului, că a fost impusă de către polițistul din sat, Tofan Constantin să facă declarații false împotriva lui Botnari Petru. A explicat cum a fost influențată de a face declarații

false. Aceste circumstanțe ea le-a relatat și unui consătean de-al său, Angheliu Vladimir, cu care se află în relații bune și care a fost interogat în calitate de martor în instanța de apel și a confirmat, că cunoaște despre faptul, că Trifan Larisa a fost influențată de a face declarații false împotriva lui Botnari Petru, fapt pentru care nu se prezenta în instanța de judecată;

- instanța de apel își motivează soluția de condamnare în baza declarațiilor martorului Trifan Larisa făcute în cadrul urmăririi penale, ignorând și lăsând fără apreciere declarațiile făcute în fața sa, motiv pentru care consideră că decizia instanței de apel este afectată de erori de drept și de fapt, care pot fi înlăturate prin rejudecarea cauzei în instanța de fond;

- partea apărării a dovedit în fața instanțelor judecătorești că declarațiile preținșilor martori oculari Trifan Larisa și Miron Măria, care descriu unul și același eveniment sunt diametral opuse. Martorul Miron Maria a declarat în instanța de judecată, "*la masă în cimitir unde serveau alcool nu s-au bătut*". Martorul Trifan Larisa a declarat în instanța de judecată, că după lovitura produsă de Ursu Mihai cu sticla de șampanie în capul lui Mutaf Vasile, la masă în cimitir, acesta nu s-a mai ridicat. Ținând cont de faptul, că atât Trifan Larisa cât și Miron Maria pretind că au fost martori oculari a unui și același eveniment. În acelaș timp, declarațiile martorilor nominalizați sunt contradictorii nu numai între ele, dar vin în contradicție cu întreg material probator administrat și verificat în condițiile legii. Aceste contradicții contrar prevederilor legale au fost interpretate în favoarea acuzării, fapt inadmisibil de lege;

- instanța de apel, în mod selectiv a transcris probele verificate în instanța de fond și în mod arbitrar a stabilit că acestea coroborează între ele, deși, în instanța de apel au fost pe larg verificate, declarațiile martorilor oculari Malairău Elena și Botnari Petru, acestea nu au fost luate în considerație de către instanța de apel și au rămas fără apreciere. Totodată, fără apreciere au rămas declarațiile martorului Trifan Larisa făcute în instanța de apel și declarațiile martorului Angheliu Vladimir, cum aceste declarații coroborează cu alte probe, cum ele cum ele îi învinovătesc sau îi dezvinovătesc pe Botnari Petru și Malairău Elena.

**7.3. Avocatul Rodica Catarama în interesele inculpatului Ursu Mihail,** invocând ca temei de casare prevederile art.427 alin. 1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea decizie și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece erorile comise nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

În susținerea recursului a indicat că:

- potrivit tuturor materialelor dosarului, declarațiilor inculpaților, martorilor, concluzia expertului, descrierea din rechizitoriu, este cert stabilit, că Ursu Mihail a aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, care s-au soldat cu decesul lui Mutaf Vasile. Prin urmare, calificarea acțiunilor în raport cu materialele

dosarului este una greșită, or acțiunile lui Ursu Mihail corect urmează a fi calificate în baza art. 151 alin.(4) Cod penal și art. 163 alin.(l) Cod penal și să-i fie numită o pedeapsă în limitele acestor infracțiuni.

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cererii înaintate de partea apărării în cadrul examinării apelurilor în privința celorlalți inculpați prin extindere în favoarea inculpatului Ursu Mihail.

**8.** Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul ordinar declarat de avocatului Rodica Catarama în numele inculpatului Ursu Mihail, urmează a fi respins ca inadmisibil, iar recursurile ordinare declarate de avocatul Lilian Maliga în numele inculpatei Malairău Elena și avocatul Angela Balan în numele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena, urmează a fi admise.

**8.1. Referitor la recursul ordinar declarat de avocatului Rodica Catarama în numele inculpatului Ursu Mihail:**

Colegiul remarcă că recurenta, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014 cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, a invocat faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cererii înaintate de partea apărării în cadrul examinării apelurilor în privința celorlalți inculpați prin extindere în favoarea inculpatului Ursu Mihail.

La acest capitol, instanța de recurs reiterează că instanța de apel neexpunându-se asupra cererii de extindere, nu a comis o eroare care ar fi afectat soluția în privința inculpatului Ursu Mihail deoarece:

- efectul de extindere dă posibilitatea ca instanța de apel să examineze și situația altor părți față de care hotărîrea a rămas definitivă prin neatacare, acesta fiind un drept al instanței și nu o obligație de a examina situația altor părți;

- instanța va examina situația inculpatului din același grup procesual, care nu a utilizat calea de atac, în cazul când situația acestuia este similară din punct de vedere al circumstanțelor reale și particularitățile cauzei penale examinate cu situația celorlalți inculpați, pe când solicitările de achitare în apelurile celorlalți inculpați diferă de solicitările avocatului Rodica Catarama în interesele inculpatului Ursu Mihail, ultima solicitînd reîncadrarea acțiunilor inculpatului Ursu Mihail din prevederile art.145 Cod penal în 151 Cod penal, constatîndu-se și faptul că acesta a fost inițiatorul infracțiunii, în timpul comiterii crimei a manifestat comportament activ și violent în raport cu ceilalți inculpați.

În contextul celor expuse, Colegiul penal consideră că, neexaminarea cauzei în instanța de apel, prin extindere, în favoarea inculpatului Ursu Mihail, echivalează cu nerezolvarea fondului prin neutilizarea acestei căi de atac – apelul.

Astfel, avînd în vedere pct. 6 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 30 octombrie 2009 *cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza*

*penală*, recursul prin care se critică sentința care a rămas definitivă la expirarea termenului de apel, este inadmisibil.

**8.2. Referitor la recursurile ordinare declarate de avocatul Lilian Maliga în numele inculpatei Malairău Elena, avocatului Angela Balan în numele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena, Colegiul reține că:**

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Decizia instanței de apel, conform art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

La chestiuni de fapt se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate.

În speță Colegiul reține, că la examinarea cauzei instanța de apel nu a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. 26, 27, 99-101 Cod procedură penală, nu a cercetat sub toate aspectele probele prezentate în fața instanței, nu le-a verificat minuțios prin prisma pertinentei, concludentei, iar în ansamblul, din punct de vedere al coroborării lor, nu a apreciat fiecare probă separat adusă de apărare și nu s-a expus în mod convingător de ce respinge aceste probe.

Conform art.93 Cod de procedură penală, *probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul Cod, care servesc la constatarea existenței*

*infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.*

*Potrivit alin.(2) al acestei norme, ca probe sunt considerate declarațiile bănuțitului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămăte și a martorilor, rapoartele de expertiză, corpurile delictate, obținute în conformitate cu prevederile legii.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, astfel decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Instanța de recurs atestă că, recurenții critică decizia invocând temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Instanța de recurs consideră, că în prezenta cauză evident se constată erori de drept invocate de recurenți și în argumentarea poziției sale Colegiul va purcede la verificarea deciziei adoptată pe caz.

**În primul rând**, potrivit art. 24 alin. (3), 101 alin. (1), (4), 314, 315, 336 alin. (3) pct. 6 384 alin. (3), (4), 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță; procesul-verbal al ședinței de judecată trebuie să cuprindă consemnarea tuturor acțiunilor instanței în ordinea în care ele s-au desfășurat documentele și alte probe care au fost cercetate în ședința de judecată; instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele administrate; părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor, instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură; sentința instanței de judecată trebuie să fie legală; instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată; fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al relevanței, concludentei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor.

Conform p. 22.2. din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*” cu modificările ulterioare, se stipulează, stipulează că: „... *în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului. În cazul când instanța de apel, la cererea părților, a administrat probe noi, ea urmează să le descrie în textul deciziei, cu aprecierea lor. Dacă instanța de apel admite apelul cu rejudecarea cauzei, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțînd hotărîrea, să indice din ce motive ele urmează a fi reapreciate ori respinse ca probe. În partea descriptivă decizia trebuie să corespundă tuturor cerințelor art. 394 Cod de procedură penală*”.

Lecturînd textul apelurilor declarate în coraport cu partea descriptivă a deciziei instanței de apel, se constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauzei în ordine de apel, deoarece instanța de apel nu a descris fondul apelului și nu s-a expus asupra admiterii sau respingerii probelor prezentate de apărare, asupra motivelor invocate în apeluri ci, doar a transcris în ordine cronologică probele administrate la caz în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond, s-a limitat la o motivare insuficientă și contrară probatoriului administrat pe cauză la toate etapele examinării cauzei, printr-o frază generală invocînd:

*„...Reieșind din cele relatate se constată cu certitudine că toți inculpații Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena i-au aplicat victimei Mutaf Vasiliu multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, care potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 87, se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și sunt în legătură directă cu decesul cet. Mutaf Vasiliu.*

*Argumentele avocaților, precum că vina inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru nu a fost dovedită, din care motive ultimii urmează a fi achitați, nu și-a găsit confirmare deoarece probele enumerate indică la participarea tuturor inculpaților la săvîrșirea omorului cet. Mutaf Vasiliu.*”, iar motivarea ulterioară a deciziei, sub aspectul combaterilor argumentelor invocate de apelanți, este una arbitrară, bazată doar pe teoria dreptului penal și prevederile legale referitor la *infracțiunile de omor intenționat, săvîrșită de două sau mai multe persoane cu o deosebită cruzime.*

Colegiul menționează că textul recursurilor declarate de avocați repetă motivele apelurilor, dar concomitent se reține și faptul, că în decizia instanței de apel cu adevărat nu și-au găsit reflectare răspunsuri la motivele invocate, or potrivit

art.414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În speță, la judecarea apelurilor instanța a încălcat prevederile stipulate în acest articol. Astfel, apelanții s-au referit la un șir de argumente invocate în apel, prin care motivează concret dezacordul cu sentința adoptată.

Tot la acest capitol Colegiul reține și faptul că motivarea soluției adoptate, contrazice dispozitivului hotărârii, deoarece instanța de apel în partea descriptivă a deciziei făcând referire la apelul suplimentar declarat avocatul Angela Balan în interesele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena, în partea dispozitivă nu se referă la acesta.

Conform jurisprudenței naționale, dacă inculpatul declară apel în termen, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copieii apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive suplimentare, iar dispozitivul deciziei instanței de apel trebuie să corespundă concluziilor făcute de instanță în partea descriptivă. Dacă instanța a judecat apelurile declarate de mai multe părți, în dispozitiv se expune concluzia concretă asupra fiecăruia.

**În al doilea rând**, conform procesului verbal al ședinței de judecată a instanței de apel, la demersul apărării au fost audiați martorii Trifan Larisa și Angheliu Vladimir (f. d.,199,177, 181, 188, 189, V.4).

Martora Trifan Larisa a declarat în fața instanței de apel că, *la locul comiterii infracțiunii nu a fost prezentă și a fost influențată de a da declarații de către polițistul de sat, Tofan Constantin, circumstanțe care au fost relatate și unui consătean de al său, Angheliu Vladimir, care a confirmat în cadrul apelului cele declarate de Trifan Larisa.*

După cum s-a menționat supra, conform p. 22.2. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „***Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel***”, care stipulează că: „...În cazul când instanța de apel, la cererea părților, a administrat probe noi, ea urmează să le descrie în textul deciziei, cu aprecierea lor...”.

Potrivit art. 413 alin. (3) din Codul de procedură penală, instanța de apel la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi.

În conformitate cu prevederile art. 101 alin.(1) Cod de procedură penală fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Dacă în cadrul verificării probelor au fost constatate noi fapte, instanța este obligată să se expună și să dea o apreciere legală faptelor constatate.

Prin urmare, conform părții descriptive a deciziei, declarațiile martorilor Trifan Larisa și Anghelie Vladimir, audiați în instanța de apel, nici nu au fost redactate, fiind lăsate fără apreciere și contrar prevederilor legale, instanța de apel și-a motivat soluția în baza declarațiilor martorului Trifan Larisa, făcute doar în cadrul urmăririi penale.

Colegiul reține și faptul, că modalitatea de motivare a soluției în cauza dată cu transcrierea selectivă a probelor verificate în instanța de fond și în mod arbitrar stabilind că, acestea coroborează între ele, fără aprecierea declarațiilor martorilor oculari Trifan Larisa și Miron Maria, care diferă de la o etapă la alta, fără a elucidă contradicțiile dintre acestea, fără o cercetare suplimentară a probelor pe care se bazează instanța de apel în decizia sa și fără a se pronunța referitor la argumentele apărătorilor în ce privește procesele verbale de ridicare a hainelor, încălțămintei și mostrelor ridicate de la Malairău Elena și Botnari Petru, concluziile experților care stabilesc lipsa urmelor de infracțiune la ultimii și declarațiile inculpaților, care sunt consecutive pe tot parcursul examinării ca cauzei este inadmisibilă. Cele indicate denotă că, instanța de apel a pronunțat o soluție care conține o eroare de drept, deoarece o motivare a soluției trebuie să rezulte și dintr-o administrare legală a probelor, apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

De aici, rezultă că hotărârile de condamnare în privința lui Malairău Elena și Botnari Petru sunt bazate pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele, și lipsește concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe și respectiv, motivul respingerii altora. Instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, făcând niște concluzii de ordin general.

La caz, instanța de apel urma să-și expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse, a motivelor menționate în cererile de apel, în baza evaluării proprii, juste, a probelor administrate în cadrul urmăririi penale, a celor readministrare în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate la etapa cercetării judecătorești și a celor administrate, cu respectarea dreptului la apărare al părților în această fază procesuală, și ca urmare să rețină corect starea de fapt, vinovăția sau nevinovăția inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru și încadrarea juridică a faptelor acestuia.

Colegiul constată, că decizia instanței de apel contravine prevederilor art. 414 și 417 Cod de procedură penală, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și asupra circumstanțelor importante pentru soluționarea corectă a cauzei penale. Erorile procesuale admise de către instanța de

apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

De asemenea, Colegiul consideră necesar de a atenționa, că motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, acordând părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanțelor de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judecătoresc. Motivarea hotărârilor de către instanțele naționale constituie o obligație impusă acestora și prin prevederile art.6 din CEDO.

Colegiul constată că, instanța de apel nu și-a motivat decizia pronunțată, examinând cauza penală cu abateri de la normele de procedură și neapreciind probele care urmau să fie cercetate sub toate aspectele.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

Încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel în partea referitoare la inculpații Malairău Elena și Botnari Petru, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru, în comiterea infracțiunilor imputate, ținând cont de motivele expuse în pct. **8.2** al prezentei decizii și de motivele invocate în apeluri și în recursuri expuse în pct. **7.1-7.2** al prezentei decizii, ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală

**9.** În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct.1) și 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,-

**DECIDE :**

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Rodica Catarama în numele inculpatului Ursu Mihail.

Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Lilian Maliga în numele inculpatei Elena Malairău și avocatului Angela Balan în numele inculpaților Petru Botnari și Elena Malairău, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014 în privința lui Botnari Petru și Malairău Elena și dispune rejudecarea cauzei în această parte, în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În rest decizia se menține.

Decizia nu este susceptibilă de atac.

Decizia motivată publicată la 26 mai 2015.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

